

РЕШЕНИЕ

№ 42529

гр. София, 18.12.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 64 състав, в
публично заседание на 18.11.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Калинка Илиева

при участието на секретаря Розалия Радева и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **1603** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203, ал. 1 от Административно-процесуалния кодекс (АПК), във вр. с чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Образувано е въз основа на искова молба, предявена от И. В. Н. срещу Министерството на външните работи.

Ищецът твърди, че е искал да сключи граждански брак с филипинска гражданка. Тъй като във Ф. не е имало българско консулство, се е свързал със служител на българското посолство в Х., В., който го е насочил към г-жа А. М., консул и компетентно длъжностно лице. Тя обаче категорично му отказала и го посъветвала да сключи брак във Ф.. В продължение на три месеца консул М. е водила разговори с него, без да го бракосъчетае. Бездействала е във връзка с искането да се предостави информация как и кога би могла да го бракосъчетае в Х., като вместо това го е насочила да сключи брак в М., въпреки че са й били известни неблагоприятните последици при сключването на такъв брак. Не му е било изяснено защо българската държава не признава пряко бракът му в М., въпреки междудържавната спогодба, а е следвало да се извърши „възпроизвеждане“ на брака в С..

Ищецът е сключил брак пред филипински държавен служител, който брак обаче не подлежи на разтрогване. Същевременно неключването на граждански брак от българско консулско длъжностно лице довело до невъзможност за получаване на виза D от неговата съпруга. Брачното свидетелство е следвало да бъде „пресъставено“ в България – детайл, който не е бил упоменат на сайта на ответника, а премълчаван от неговите служители. За целта се наложило да пътува до България – излишно пътуване. От Столична община обяснили, че е следвало да се явят

двамата лично, за да си получат оригиналното филипинско свидетелство.

Размерът на обезщетението се претендира не само за неимуществени вреди от отказа да бъде бракосъчетан българският гражданин в Х., но и нанесените усложнения вследствие на този отказ при издаване на виза на съпругата му и наложилото се посещение през Гърция, с туристическа виза, в С., за да бъде „пресъздадено“ брачното свидетелство.

Ето защо претендира сумата от 12 000 лв. – обезщетение за неимуществени вреди от неправомерния отказ на българския консул в Х. да го бракосъчетае, ведно със законната лихва от 31.8.2023 г. – тогава, когато се е случил отказът да бъде бракосъчетан. Претендира разноски.

Ответникът – Министерството на външните работи твърди, че искът е недопустим. Отказът да се състави акт за гражданско състояние представлява административен акт по смисъла на чл. 21, ал. 4 АПК, поради което и отказът да бъде съставен подлежи на оспорване, в каквато насока не са представени доказателства. Евентуално, твърди, че искът е неоснователен. Оспорва фактическите твърдения по исковата молба. Не е налице отказ да се сключи брак, нито отказ да се предоставят сведения. За да се издаде виза сключеният пред чужд орган брак следва да е регистриран и допуснат по реда на българското законодателство и това не е единственото нормативно изискване. Не са доказани описаните в исковата молба неимуществени вреди.

В отговора на исковата молба поддържа становището за недопустимост на иска по ЗОДОВ - като насочен срещу административен акт, който не е отменен, в случая отказ на българският консул в Х., В. да бракосъчетае ищеца с настоящата му съпруга. Въпросът с браковете в чужбина е уреден с чл. 6, ал. 5 от Кодекса на международното частно право, предвиждащ че „Брак между български гражданин и чужд гражданин може да се сключи в чужбина пред български дипломатически или консулски представител, ако правото на приемащата държава и отечественото право на чуждия гражданин допускат това.“ Към основанията представя и Нота от вьетнамската дирекция „Административно правосъдие“ до Посолството на Република България във В. от 20 юни 2025 г. в превод (неофициален) на български език, от която е видно, че сключването на бракове в задгранични представителства, като В., не е безусловно, има специални предпоставки за това. Не е забранено, но в тежест на страните е да докажат условията, за да не се окаже бракът нищожен, в случая се касае за гражданка на Ф., където България няма посолство и консулство, а се иска сключване на брак на територията на В..

Няма данни за започнало административно производство и за издаден административен акт, чиято отмяна би била предпоставка за иска по ЗОДОВ. Няма данни за наличие на отказ за издаване на такъв административен акт. Ищецът е искал и е получил изчерпателна консултация от служителите в Посолството в Х.. Ищецът е търсил информация и по телефон, и по ел. поща, тя е общодостъпна на интернет страниците на българските посолства, каквато е и световната практика с оглед огромната търсена информация в условията на глобализация. Неоснователни са твърденията на ищеца, вкл. и няма данни за твърденията за това, че служителката, с която е контактувал, го е насочила към личен телефон. Не са доказани никакви неправомерни действия на административния орган, още по малко се установява причинна връзка между твърдените от него вреди и действия на адм.орган. Нелогична е една от твърдените вреди, че бракът, който бил сключил във Ф., не подлежал на разтрогване с развод. Когато човек сключва брак не мисли как да го разтрогне в следващия момент и ако беше казано пред консулски служител, щеше да създаде съмнение по основателността на искането за виза D за България, което е предпоставка за ЕС. Претендира разноски по списък.

Представителят на СГП счита, че искът е неоснователен, не са доказани конкретни вреди и причинно-следствена връзка.

Съдът, като взе предвид становищата на страните и събраните по делото доказателства, намира за

установено следното.

По допустимостта на исковете. Счита възражението на ответника за неоснователно. Съгласно Тълкувателно решение № 5 от 30.05.2017г. на ВАС, постановено по т.д.№ 1/2016г., актовете за гражданско състояние, съставени по реда на Закона за гражданската регистрация, не подлежат на оспорване по реда на чл.128, ал.1 от Административнопроцесуалния кодекс. По арг от посоченото не следва да подлежат на обжалване и отказите за съставяне на такива.

Същевременно, настоящият състав намира, че се касае за административна услуга, по смисъла на чл. 3 от Закона за административно обслужване на физически лица, обнар. в ДВ бр. 95 от 02.11.1999 г., както и § 1:

"ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на този закон:

1. "Административно обслужване" е всяка дейност по извършване на административни услуги от структурите на администрацията и от организации, предоставящи обществени услуги.
2. "Административна услуга" е:
 - а) издаване на индивидуални административни актове, с които се удостоверяват факти с правно значение;
 - б) издаване на индивидуални административни актове, с които се признава или отрича съществуването на права или задължения;
 - в) извършване на други административни действия, които представляват законен интерес за физическо или юридическо лице;
 - г) консултациите, представляващи законен интерес за физическо или юридическо лице относно административноправен режим, които се дават по силата на нормативен акт или които са свързани с издаване на административен акт или с извършване на друга административна услуга;
 - д) експертизите, представляващи законен интерес за физическо или юридическо лице, когато нормативен акт предвижда тяхното извършване като задължения на администрацията на държавен орган или от овластена организация.“

По арг. от посочените норми настоящият състав намира, че исковете на ищеца, обосновани не на факта на отказ за издаване на акт за гражданско състояние, а на твърдения за неосигуряване на необходимото съдействие с оглед това, че ищецът твърди, че е имал „законен интерес“, следва да се приемат за допустими. Т.е. следва да се приеме, че е налице хипотезата на чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ, но не доколкото се твърди незаконосъобразен акт, а „бездействие“ в смисъла, посочен по-горе – ищецът твърди, че съответното консулско длъжностно лице не е оказало необходимото съдействие с оглед удостоверяването на сключване на граждански брак.

По фактите.

Видно от извлечение от ел.поща на ищеца, той е поискал от Посолството на Република България в Х., Социалистическа република В., информация за всички необходими документи за сключването на законен граждански брак с оглед признаването им в България, Ф. и САЩ. Поискал е отговор колко време ще отнеме снабдяването им и е поискал да „резервира“ дата и час. Получил е отговор да се свърже по тел. с консул г-жа М..

Установява се, че ищецът – български гражданин, е поискал да сключи граждански брак в консулската служба към Посолството на Република България в Х., Социалистическа република В.. Този факт не се оспорва от ответника, видно от писмо от ръководител „Инспекторат“ към МВнР. В това писмо се признава още, че е налице „пропуск“ в реакцията на съответните длъжностни лица, като се признава, че е допуснато да бъде отказано сключване на граждански брак.

Видно от удостоверение за брак между ищеца и филипинската гражданка П. К. М., те са

склучили граждански брак в М., Ф., на 7.11.2023 г. Удостоверено е, че съпругата е католичка, неомъжена и с филипинско гражданство. Налице е заверка с апостил, на 30.1.2024 г., от Филипинския компетентен орган.

Издадено е и удостоверение за сключен граждански брак от общината в [населено място], въз основа на акт за сключен граждански брак № 3021/10.9.2024 г. в Столична община, район И..

Представена е и кореспонденция относно снабдяване на ищеца с виза „Д“, която ще бъде обсъждана по-долу.

Предвид така установеното настоящият състав намира от правна страна следното.

Съгласно чл.7 от Конституцията на РБ държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица.

Законът за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/, в чл. 1.ал.1 от ЗОДОВ предвижда, че държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност.

Съгласно чл. 4 от ЗОДОВ дължимото обезщетение е за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Отговорността е обективна и не е обвързана от наличието или липсата на вина у длъжностното лице, пряк причинител на вредите.

В тежест на ищеца е да установи наличието на кумулативно изискуемите предпоставки по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ - незаконосъобразен акт, отменен по съответен ред, действие или бездействие на административен орган по повод изпълнение на административна дейност, настъпила вреда, причинна връзка между отменения акт, действие или бездействие и вредата.

Съгласно тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005 г. по т.гр. дело № 3/2004 г. на ОСГК на ВКС обезщетение за вреди от незаконни административни актове, може да се иска след тяхната отмяна с решение на съда, като унищожаване, а при нищожните - с констатиране на нищожността в самия процес по обезщетяване на вредите. Когато вредите произтичат от фактически действия или бездействия на администрацията, обезщетението за тях може да се иска след признаването им за незаконни, което се установява в производството по обезщетяването. В първия случай вземането за обезщетение за вреди става изискуемо от момента на влизане в сила на решението, с което се отменя незаконния административен акт. В случай, че вредите произтичат от нищожен акт - от момента на неговото издаване.

По отношение на първата от кумулативно необходимите предпоставки за основателността на иска, а именно незаконосъобразно действие/бездействие от страна на органи на ответника.

Към процесния казус относими са посочените по-долу норми:

Чл. 51 Закона за гражданската регистрация (1) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Гражданският брак се сключва пред длъжностното лице по гражданското състояние при условията и по реда, предвидени в Семейния кодекс.

Чл. 10. (1) СК Длъжностното лице по гражданското състояние проверява самоличността и възрастта на встъпващите в брак, както и представените от тях документи по чл. 9.

(2) Ако няма пречка за сключване на брак, длъжностното лице по гражданското състояние запитва встъпващите в брак дали са съгласни да встъпят в брак един с друг и след изричен утвърдителен отговор съставя акт за сключване на граждански брак.

Чл. 11. (1) Бракът се смята за сключен с подписването на акта за сключване на граждански брак от встъпващите в брак и от длъжностното лице по гражданското състояние.

Чл. 69.ЗГР Гражданите на Република България, които се намират в чужбина, могат да поискат при спазване на българските или местните закони съставянето на актове за гражданско състояние от

съответния български дипломатически или консулски представител, или от чуждестранните местни органи по гражданското състояние в мястото, където са настъпили събитията, подлежащи на регистрация.

Чл. 6, ал. 5 КМЧП Брак между български гражданин и чужд гражданин може да се сключи в чужбина пред български дипломатически или консулски представител, ако правото на приемащата държава и отечественото право на чуждия гражданин допускат това.

С оглед на цитираните норми следва да се приеме, че за да бъде ваалидно сключен граждански брак, е необходимо съответното длъжностно лице, а когато бракът се сключва в чужбина – това е консулският представител, да окаже необходимото съдействие. Т. съдействие, освен общото за сключване на брак, по арг. от чл. 6, ал. 5 КМЧП, следва да се заключава и в изясняване доколко правото на приемащата държава и отечественото право допускат брак между чужд гражданин и български гражданин, в съответната държава. И ако е допустимо – предприемане на необходимите стъпки за удостоверяване сключването му.

В случая не се установяват действия от консулското длъжностно лице в тази насока. В този смисъл, кореспонденцията между него и ищеца, както и признанието от ответника, чрез „Инспектората“, на този факт. Тези изводи не могат да се опровергават от представената от ответника нота, която е значително по-късно след процесния период – от 20 юни 2025 г. и в нея се цитират норми от вьетнамското законодателство, които са неотнорми към процесния случай, доколкото касаят правното положение на вьетнамски граждани, които биха сключили брак с български граждани. Съпругата на ищеца е от Ф..

Н. на необходимото съдействие, което консулското длъжностно лице е било задължено да даде е довело, видно от установеното, до това да не бъде сключен граждански брак пред него, а пред филипинските органи, видно от издаденото брачно свидетелство. Тази последица от своя страна е довела до необходимостта от осъществяване на процедурата по чл. 70 ЗГР, който предвижда:

Чл. 70. (1) Български гражданин, който е поискал от местен орган по гражданското състояние в чужбина съставянето на акт за гражданско състояние, е длъжен да се снабди със заверен препис или извлечение от съставения акт и не по-късно от шест месеца след съставянето му да го предаде или изпрати на българския дипломатически или консулски представител в тази страна, като същевременно му съобщи постоянния си адрес в Република България.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Ако българският гражданин не е могъл да предаде или изпрати съставения от местен орган по гражданското състояние в чужбина акт на български дипломатически или консулски представител, той може да го представи направо на длъжностното лице по гражданското състояние в общината по постоянен адрес съгласно чл. 72, ал. 2, т. 1, 2 и 3, заедно с легализиран и заверен превод на български език.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Преписите или извлеченията от актовете за гражданско състояние по ал. 1, съставени от орган на държавата, с която Република България няма сключен договор за правна помощ, следва да бъдат легализирани и преведени.

(4) (Нова - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Преписите и извлеченията от актовете за гражданско състояние по ал. 1 не се нуждаят от легализация, когато:

1. произхождат от държава, която е ратифицирала Конвенцията за премахване на изискването за легализация на чуждестранни публични актове;
2. произхождат от държава, с която Република България има сключен договор за правна помощ, в който това изрично е посочено;
3. са получени по дипломатически път.

Установи се, че удостоверението за граждански брак е легализирано и със заверен превод е било предоставено на длъжностното лице по гражданско състояние в общината, като е

съставен български акт за граждански брак – така удостоверението за граждански брак, видно от което акт е съставен на 10.9.2024 г.

Преди да бъде съставен обаче, между ищеца и консулското длъжностно лице в Х., е проведена кореспонденция, във връзка с получаване на виза Д за съпругата на ищеца. Тя е инициирана с негово писмо, на 7 февруари 2024 г., в отговор на което г-жа М., на 13 февруари 2024 г. е посочила телефон за връзка, „за да решим максимално бързо вашия проблем“.

На 9 май 2024 г. ищецът е писал до г-жа М., като е приложил документи за виза, които тя да одобри. В отговор е изпратено писмо, вече от г-жа Р. В., която е посочила, че следва да представи и българско удостоверение за брак, вписано в българските регистри, а филипинското - с апостил.

Ищецът е поискал да бъдат посочени и други документи, които биха били необходими, след което е изяснено каква е процедурата по снабдяване с виза от страна на съпругата на ищеца. В писмо от 13 май 2024 г. ищецът е поискал да бъде уточнено дали посочени от него девет броя документи са били необходими за получаване на виза. В писмо от 16 май е уточнено, че ще кандидатства за виза „С“. На 21 май е приложил документи за такава, а в отговор от 4 юни е посочено, че следва да заплати и такса от 80 евро, след което ще бъде уговорена среща за снемане на биометрични данни.

Предвид така цитираните доказателства настоящият състав намира, че не може да се направи извод за наличие на пряка и непосредствена причинна връзка; *conditio sine qua*ноп между отказа на г-жа М. да бракосъчетае ищеца в Х. и неполучаването на виза „Д“. Необходимостта филипинското свидетелство да бъде „пресъставено“, по реда на цитирания по-горе чл. 70 ЗГР, е регламентирано в закона. Същевременно, тази необходимост е с оглед друго производство – това по получаване на виза, по реда на ЗЧРБ, по което ищецът е следвало да получи правна консултация, с оглед необходимите действия по снабдяване с такова свидетелство. Независимо от установеното непрофесионално отношение, не може да се приеме наличие на умисъл – така, както се твърди по исковата молба – фактът относно необходимостта от „пресъставяне“ да е „премълчаван“. Същевременно не са ангажирани доказателства относно твърденията за факта на пътуването на ищеца и неговата съпруга до България за „пресъставяне“ и получаване на препис от акта за брак.

По отношение на другата твърдяна неблагоприятна последица – сключването на брак, който по филипинското законодателство „не подлежи на разтрогване“. Тук съдът намира, че следва да се цитира чл. 82 КМЧП:

(1)

(2) Разводът между съпрузи с различно гражданство се урежда от правото на държавата, в която се намира тяхното общо обичайно местопребиваване към момента на подаване на молбата за развод. Когато съпрузите нямат общо обичайно местопребиваване, прилага се българското право.

(3) Ако приложимото чуждо право не допуска развода и към момента на подаване на молбата за развод единият от съпрузите е български гражданин или има обичайно местопребиваване в Република България, прилага се българското право.

И по-специално, относима е ал. 3, въз основа на която следва да се направи извод, че

ищецът, доколкото е български гражданин, дори и ако приложимото чуждо право не допуска развода, доколкото следва да се приложи българското право, има право да поиска развод с оглед прекратяване на брака по българското право.

Ето защо настоящият състав намира, че искът е основателен единствено относно обезщетение за неимуществени вреди от неосъществяване на необходимото съдействие ищецът да сключи брак в Х., В..

Настоящият състав намира, че нормална, обичайна последица от установеното поведение е това, че е закъсняло сключването на брак. Това е станало по друга процедура/церемония, а не по желаната и планирана. В резултат се е стигнало до необходимост от допълнителни действия по вписване на акта за граждански брак в българските регистри за гражданско състояние, което е довело също до значителни неудобства.

Ето защо съдът намира, че са налице предпоставките за основателността на иска, поради което следва да се присъди обезщетение за причинените неимуществени вреди.

По отношение на размера им.

На основание чл. 52 ЗЗД следва да се определят по справедливост. Понятието "справедливост" по смисъла на [чл. 52 ЗЗД](#) не е абстрактно понятие, а е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне на размера на обезщетението.

Такива обстоятелства, при определяне на обезщетението за неимуществени вреди по искове с пр. осн. [чл. 1, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ](#), са: личността на увредения, данните за предишни правонарушения, начина му на живот и обичайната среда, отражението върху личния, обществен и професионален живот, разгласа и публичност, стигнало ли се е до разстройство на здравето, а ако увреждането на здравето е трайно, каква е медицинската прогноза за развитието на заболяването както и всички обстоятелства, имащи отношение към претърпените морални страдания, преценявани с оглед конкретиката на случая. Във всички случаи на приложение на [чл. 52 ЗЗД](#), база при определяне на паричното обезщетение за причинени неимуществени вреди са стандартът на живот в страната и среднестатистическите показатели за доходи по време на възникване на увреждането.

В случая, от една страна следва да се има предвид това, че ищецът е търпял болки и страдания, по-интензивни в рамките на установените периоди, а впоследствие – постепенно са намалели и отшумели.

Установява се, че неосъществяването на съдействие се е отразило на личния живот и на ищеца, по установения по-горе начин.

Ето защо и като се има предвид периода, на който се установяват процесните действия – август 2023 г., съдът намира, че справедливото обезщетение следва да се определи до размер на 6000 лв.

По разноските. Ищецът се установява, че е направил разноски в размер на 410 лв. /800 лв. платени за адвокатско възнаграждение и 20 лв. – за държавна такса/. Предвид частичната основателност на исковете, то следва да се присъдят разноски, до сумата от 410 лв.

По претенцията на ответника за разноски. Предвид частичната неоснователност на исковете, както и предвид фактическата и правна сложност на делото настоящият състав намира, че следва да се присъдят такива на основание Наредбата за заплащане на правната помощ, в размер на 100 лв.

Ето защо следва да се присъдят разноски по компенсация от 310 лв.
Въз основа на тези мотиви съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА Министерството на външните работи да заплати на И. В. Н., ЕГН [ЕГН], сумата от 6000 лв. обезщетение за причинените му неимуществени вреди – болки и страдания от неосказване на необходимото му съдействие по сключване на граждански брак, законната лихва от 31.8.2023 г. до окончателното плащане на главницата, както и 310 лв. разноски като ОТХВЪРЛЯ иска за разликата до пълния предявен размер от 12 000 лв.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Върховния административен съд на Република България в 14-дневен срок от уведомлението за изготвянето му.